

Разузнавачите ни бяха уважаван и от двете страни на Желязната завеса

• Публикувана в Четвъртък, 16 Април 2015

Асоциацията на разузнавачите от запаса успя да се изгради като една от най-сериозните професионални организации в сектор „Национална сигурност”

България трябва да използва членството си в НАТО не за санкции и участие във военни маневри, а за да бъде инициатор на мироопазващи дипломатически дейности в региона

Горан Симеонов – Председател на УС на Асоциацията на разузнавачите от запаса

Горан Симеонов е роден през 1946 г. Завършил е Английската гимназия в София, а след това Специалност “Външна търговия“ във ВИИ “Карл Маркс“ (сега — УНСС). Дълги години е служител на българското външно разузнаване, а близо 10 години е на задгранична дипломатическа работа. Завършва кариерата си на действащ разузнавач като началник Първи отдел и резидент на основна резидентура в Първо главно управление на българското разузнаване. Вече трети мандат е председател на Асоциацията на разузнавачите от запаса.

Има двама сина и четири внука, избрали “свободата“ да живеят в България.

- Г-н Симеонов наскоро отбелязахте двадесетата годишнина от създаването на Асоциацията на разузнавачите от запаса / АРЗ/. Най-напред да Ви попитам как отбелязвате събитието и по-важният въпрос каква е равносметката от тези две десетилетия за Асоциацията?

- През пролетта на 1995 година, точно преди 20 години 25 наши колеги учредиха Асоциацията на разузнавачите от запаса /АРЗ/. За това колко мъдро и далновидно бе това решение най-добре говорят дейността и постигнатите резултати в изграждане на обществения имидж на нашата организация. Благодарение на усилията на всички свои членове АРЗ, успя да се изгради като една от най-сериозните професионални граждански организации в сектора „Национална сигурност“, като се превърна в необходимия социален коректив и помощник на изпълнителната власт в сферата на разузнаването. Наред с тази своя дейност, в съответствие с волята на учредителите, АРЗ се превърна и в една истинска кауза както за единение, съпричастност и взаимопомощ между всички свои членове, така най-вече в битката за честта и достойнството на нас бившите служители на българското външнополитическо и научно-техническо разузнаване. През всичките тези 20 години АРЗ, чрез активното участие на своите членове в подготовката и провеждането на научни форуми и срещи на разузнавателната общност, посредством публични декларации и официални обръщения към НС, Президента и министър-председателя, самостоятелно и съвместно с останалите организации на колегите от специалните служби отстоявахме и защитавахме своята основна позиция, че ние винаги сме служили и работели в защита на национална сигурност на България.

Спазвайки традицията организирахме тържество и спектакъл – 31 март 2015 г. в Младежкия театър, на което присъстваха членовете на Асоциацията със своите семейства. УС решихме вместо обичайния отчетен доклад да издадем специален, юбилеен диск, който да представлява една своеобразна 20-годишна история на АРЗ, като започнем от учредяването и учредителите, включим всички по-важни аспекти и основни събития от нашата обществено полезна дейност, научните конференции, имената на нашите колеги – творчески личности с

произведенията им и т.н.. Възнамеряваме да представим готовия диск на пресконференция в деня на българското външнополитическо разузнаване в края на месец май тази година. Освен това бих искал да споделя с читателите на ЗЕМЯ и за нашата инициатива, подкрепена от Инициативен комитет от видни общественици, за именуване на улица на Сергей Антонов и за поставяне на морена-паметник на Аерогара София. Разбира се ще организираме и награждаването на активните членове на АРЗ.

- Вашата Асоциация и отделни нейни членове, извършват, ако можем да я наречем, книжовна дейност. Издадохте редица мемоарни книги за българското разузнаване. Кои интересни заглавия бихте открили?

- Много голям е приносът в обществено полезната дейност на нашата Асоциация и на поредицата мемоарни книги и спомени на наши колеги. Такива са мемоарите на колегите Д.Станков, Ив.Албански, д-р Д.Вандов, Ат.Кременлиев, Ив.Писарски, Г.Ничев и разбира се колеги, които по понятни причини не желаят публичност. Затова дали се харесват техните произведения думата имат читателите. Но бих желал да отбележа, че тиражите са им изчерпани. Освен мемоарна, наши колеги творят и на научното поприще – тук бих искал да отбележа проф. д-р Й. Начев с неговите професионални трудове на разузнавателна тематика, д-р Д. Вандов с публикациите му в исторически план за борбата между българските и турските специални служби и т.н. Същевременно за сведение на читателите, дилемата дали да се спазват законите за секретност или да се даде гласност на цялостната дейност на българското разузнаване продължава да съществува в Асоциацията. И лично аз не бих се наел да дам еднозначен отговор. Всичко е въпрос на личен избор. В заключение искам да подчертая, че Асоциацията е по-силна в журналистическите си изяви, с интервютата и статиите на своите членове, разбира се когато имаме трибуна.

- Със сигурност за тайните на предишното разузнаване все още има давност и няма да Ви питам кои са големите успехи тогава, но все пак как е приемано Първо главно управление от партньорите тогава? Разбира се по-интересното е как са го приемали в НАТО? Чувал съм, че тяхната оценка е била доста висока, така ли е?

- За нас бившите разузнавачи принципите на секретност и давност са основополагащи в дейността на всички специални служби, те затова и се наричат секретни! Всяко изключение от тези принципи, води до необратими последици за националната сигурност. Все пак минаха 25 години и не мога да оставя без отговор Вашия въпрос. Да, българското външнополитическо и научно-техническо разузнаване се ползваха с уважение и професионален респект и от двете страни на „Желязната завеса“. Без да се разпростирам само два факта, според мен, дават съвсем ясна представа. Става въпрос за информацията от наш източник, благодарение на която са спасени Муамар Кадафи и семейството му от бомбардировките на НАТО. Една точна, изпреварваща информация от центъра на Алианса, даваща възможност за съответна бърза реакция. Другият факт се съдържа в думите на американския държавен секретар от края на 80-те години Джеймс Бейкър, изречени съвсем в началото на „прехода“ пред Андрей Луканов, че „ако не закриете незабавно вашето научно-техническо разузнаване, на България ще бъде нанесен тежък и непоправим удар“. Едва ли някога ние ще получим по-висока оценка за своята разузнавателна дейност в полза на България.

- Каква е общата Ви оценка за състоянието на българските специални служби след десетки реформи през изминалите 25 години? Как оценявате последиците от приетия Закон за досиетата и особено от дейността на Комисията по досиетата?

- Обръщайки поглед назад специално трябва да отбележим и дейността на нашата Асоциация в защита на специалните служби като един от основните фундаменти и стожер на българската държавност. През тези години ние непрестанно подчертавахме липсата на елементарна компетентност в т.нар. „политически елит” в предприеманите от него действия и необосновани нападки към нас, с които най-вече рушаха устоите на системата за национална сигурност. В апогей на тяхната национално безотговорна дейност се превърна приетият с пълен политически консенсус, Закон за досиетата и създадената Комисия за досиетата. В тази дълга битка, продължаваща и до днес, АРЗ не отстъпи и няма да отстъпи от своята позиция и ще продължи да настоява за закриване на Комисията, за включване на нейния архив в Държавния архив, което ще гарантира спазването на принципите за секретност и давност, както е при всички държави, членки на НАТО. Що се отнася до мотивите ми – те могат да се изложат съвсем кратко: Законът и Комисията сведоха до минимум агентурната база на българските специални служби у нас и навън. А няма на света разузнавателна служба без агентура! Това положение доведе до поредния срив в националната сигурност на България! Аз и досега не мога да разбера кое пречи на нашите депутати да приемат, поточно да препишат, текстовете регламентиращи принципите на секретност и давност, залегнали в законодателството на която и да е страна-членка на НАТО и наш партньор, за да стане ясно на всички колко анахроничен и вреден за националната сигурност на България е този закон. Крайно време е специалните служби на страната ни да престанат да бъдат заложник на желанията за политически реванш, изповядван от една напълно излишна, изкуствено пришита към НС комисия, която впрочем вече е изпълнила своето предназначение. Според нас е необходима нова законодателна инициатива на изпълнителната власт в тази насока, с която да се пресекат своевременно апетитите на тези които се крият зад Комисията, за да продължи да контролират и „проверяват” кадрите на специалните

служби. В тази връзка считам, че предстоящото обсъждане на целия пакет от закони за специалните служби в НС предоставя много добри възможности за цялостно решаване и на този проблем. В интерес на истината в АРЗ винаги сме застъпвали тезата за комплексния подход при законодателното уреждане на комплекса „Национална сигурност” и затова подкрепяме сегашните парламентарни инициативи. В тази връзка силно се надяваме, че в светлината на непрекъснато усложняващата се международна обстановка около България и в предстоящите дискусии ще се подходи конструктивно като само се доусъвършенстват внесените закони, изхождайки единствено от необходимостта за повишаване ефективността на отделните специални служби и взаимодействието между тях. Това разбира се не означава изоставянето на тезата, че естествена „шапка” на комплекса Национална сигурност може да бъде Националната доктрина, която обаче е залогник на все още липсващия политически консенсус в Народното събрание.

За взаимоотношенията на АРЗ с отделните политически сили бих могъл да кажа само, че за българските политици темата за досиетата е била винаги „горещ картоф”, с който е опасно и нецелесъобразно да се захващат. Тази позиция е пряко следствие от постигнатия политически консенсус, че най-добре е кадрите на специалните служби и бившата ДС да са главният виновник за провалите на прехода. Тяхна да е вината за крадливите масова и РМД приватизации, тяхна да е вината за жестокото разслоение в нашето общество, тяхна да е вината затова, че България е на последно място в ЕС и т.н.. С една дума за всичко са били виновни „ченгетата” и нека така да си остане. И при възникването на всеки по-сериозен социалноикономически сблъсък политиците вадят този „съкрушителен довод” и общественият дебат е изместен и поставен на „правилното място”. При такъв „политически” прочит на темата следва логичният извод, че за решаването на проблема, за изхвърляне на тази

изтъркана тема от дневния ред на обществото е нужно политическо мъжество, висок професионализъм и най-отговорно отношение към националните интереси на България. Да се надяваме, че най-сетне изпълнителната и законодателна власт ще съберат сили и смелост за тези решителни действия – у тях е топката, а ние от професионалните граждански организации можем само плътно да подкрепим всяко действие в това направление.

- И все пак какви са отношенията на Асоциацията със сегашното ръководство на НРС? Как оценявате работата на Вашите колеги от службата?

- Най-общо казано взаимоотношенията ни с НРС се развиват положително като и двете страни се ръководим от разбирането, че определящо би трябвало да бъде изграждането на отношения на взаимно уважение и създаване на възможности за използване на нашия професионален опит и познания. Асоциацията винаги с готовност се е отзовавала на поканите за лекции и анализи по актуални външнополитически проблеми, свързани с националната сигурност и интересите на България, т.е. помагаме когато ни повикат. Само за илюстрация ще посоча, че организираната през миналата година, от ръководството на НРС среща с ветераните, на която получихме дългоочакваното признание и уважение за нашата дейност в защита интересите на Отечеството бе сериозен стимул в цялостната ни дейност. Както не веднаж сме декларирали ветераните-разузнавачи винаги сме работили за интересите на България.

Що се отнася до оценките ни за разузнавателната работа на НРС, бих посъветвал всеки непредубеден Ваш читател да се обърне към сайта на НРС, за да получи изчерпателна информация както за насоките и приоритетите на дейността на службата през миналата година, така и за постигнатите резултати. Там са посочени и броят на информационните материали

и тяхната използваемост по отделните направления, взаимодействието на НРС с вътрешни и външни партньори и т.н. Разбира се, че има какво още да се желае, особено при непрекъснатото усложняващата се обстановка около България, но по-важното, според мен е, че НРС укрепва кадрово и се движи в правилна посока. Същевременно ние приветстваме усилията на ръководството за създаване на тези нови възможности за по-широко информиране на българското общество, тъй като медийното пространство у нас непрекъснато е заливано с коментари на „специалисти и аналитици“, на самоназначили се „експерти“ по националната сигурност и куп други представители на т.нар. „грантова интелигенция“, за които българските разузнавателни служби винаги са били „райски пристан за тъпи ченгета и всякаква друга нискоинтелектуална номенклатура“. Неспособни да изготвят и най-елементарния външнополитически анализ, камо ли прогноза! Като ги слуша човек остава с убеждението, че основният проблем на българското разузнаване все пак е „кадрови“ и това е „пропусъкът“, че Те не са били назначени навремето в службите Та в този дух ми се струва , че изготвените от НРС „Предизвикателства на 2014 г.“, ако пререфразираме народния поет са в състояние и на клеветата да строшават зъбът!

Но да не забравяме, че за такава обективна оценка се изисква дълбок професионализъм и най-вече национално-отговорно отношение към дейността на българските разузнавателни служби. Качества, които липсват у тези „познавачи на специалните служби“, обладани от пещерен антикомунизъм и русофобия!

- И накрая да Ви попитам нещо по Вашата специалност. Каква е Вашата оценка за кризата в Украйна, за нарастващото напрежение между Запада и Русия? Какво трябва да е мястото и ролята на България в тези процеси, ще бъдем подгласник на „ястребите“ или евентуално ще бъдем мост, посредник между ЕС и Русия?

- Благодаря за този въпрос, за да не останем само в сферата на „досиетата” и миналото на службата. Както е известно всяка разузнавателна служба ползва най-активно дипломатическото прикритие защото един от основните инструменти за провеждане на външната политика на една държава е разузнаването, разбира се с неговите специфични методи и средства. Затова, макар и неполитическа и гражданска организация ние в Асоциацията следим основните политически проблеми както във вътрешната, така най-вече във външнополитическата сфера. Правя уговорката, че ще коментирам предимно в личен план външнополитическите проблеми, тъй като между нас в АРЗ, няма единодушие по тази проблематика, а и не се стремим към постигането на единомислие.

Най-напред трябва да подчертаем, че живеем в преломно време, на разлома на две епохи, при изключително динамично променящи се международни отношения. С всеки изминал ден става ясно, че широко рекламираният неолиберален еднополюсен свят не се състоя. Предлаганият англосаксонски модел с неговите морални ценности и обществена организация не се прие еднозначно от различните държави и по-важното от различните религиозни и етнически общности. Очевидно той се оказва неподходящ за реализиране на дългоочакваната глобализация. Това доведе до преориентация в стратегията и най-вече в подходите на най-силната държава, с оглед запазване на нейната доминираща и лидерска позиция в света. Тази промяна в политиката на САЩ се прояви в успешните им действия по дестабилизация на целия Близък изток, чрез войната в Ирак и Сирия, чрез т.нар. „арабската пролет”, чрез „цветните революции” в постсъветското пространство и т.н. Основната максима, според мен е, че в един дестабилизиран свят трябва да доминира най-силната във военно отношение държава, която с всички средства ще утвърждава своето господство. Всъщност по-конкретно става дума за реализиране и защита на корпоративните интереси,

преди всичко на най-силния военнопromишлен комплекс в света, за когото световното господство се изразява в реализацията/продажбата на неговата продукция. Разбира се темата е изключително богата и тук трудно бихме могли да я изчерпаме. Наложително е обаче да добавя онзи определящ елемент в пъзела международни отношения понастоящем. Това е съществуващият ядрен паритет между САЩ и Русия, който от една страна е и ще бъде сдържащият фактор за предотвратяването на един директен ядрен сблъсък между тях, но от друга той за съжаление не може да предотврати локалните и регионални сблъсъци, с които ще продължи да изобилства нашето съвремие.

Тук вече идваме и до двата много сериозни конфликта в близост до България. Става дума за военно-политическите събития в Близкия изток и особено за кризата в Украйна и последствията за нашия Черноморски регион – два локални конфликта с много сериозно влияние върху международните отношения и с очретаващ се продължителен времеви хоризонт. Без да навлизаме в детайлите, които са известни на Вашите читатели бих искал да подчертая две много съществени обстоятелства за България. Най-същественото е, че нашата страна вече е „фронтна държава” в региона на Черно море. На нейна територия е разположено едно от 6-те най-важни летища на НАТО, разполагат се командни комуникационни центрове, предстои постоянно присъствие на войски на Алианса, макар и с „учебна цел”. Предстоят и преговори за издигане на по-високо ниво военното сътрудничество със САЩ, т.е. превъоръжаване на нашата армия и издигане на нейната боеспособност и т.н. Не бива да има съмнения, че това са все мероприятия, които ще доведат до превръщането на България в конкретна военна цел с всички военнополитически и икономически последствия при евентуални бойни действия.

И второ –какво би могло да се направи от страна на България докато не е станало късно? Моето категорично мнение е, че изхождайки от нашите дълбоки, исторически връзки с Русия, България трябва да използва членството си в НАТО не за санкции и участие във военни маневри и вземайки страна в конфликтите, а за да бъде инициатор на мироопазващи дипломатически дейности в региона. Настоящата критична обстановка изисква високоотговорни решения и конкретни действия преди всичко от българското държавно ръководство, което трябва да бъде на висотата на изискванията на времето. Същевременно, за да се вземат такива решения е крайно необходимо те да са подкрепени от болшинството българи, ако трябва и чрез провеждането на общонационален референдум. Всички ние, цялото наше общество трябва да се мобилизира за действия, насочени най-вече към отстояване на изконните български интереси, гарантиращи националната сигурност на България и на мира в Черноморския регион! На нашата страна и на нашия народ е необходим мир за бъдещо икономическо развитие и просперитет, мир за запазване на исторически изградените взаимоотношения с Русия, а не война за чужди интереси!

Интервюто взе Теофан Германов